

**O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi
Immunologiya va inson genomikasi instituti xodimlarining odob-axloq
QOIDALARI**

Mazkur qoidalar (bundan buyon matnda “odob-axloq qoidalari” deb yuritiladi) O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016-yil 2-martdagi “Davlat boshqaruvi organlari va mahalliy ijro etuvchi hokimiyat organlari xodimlarining odob-axloq namunaviy qoidalarini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 62-sonli Qaroriga muvofiq O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Immunologiya va inson genomikasi instituti (bundan buyon matnda “Institut” deb yuritiladi) xodimlarining odob-axloqi, xulq-atvori, o‘z xizmat vazifalariga vijdonan munosabatda bo‘lish va ularni og‘ishmay bajarish tartibini belgilaydi.

I. Umumiy qoidalar

1. Ushbu odob-axloq qoidalari Institut xodimlarining egallab turgan lavozimidan qat‘iy nazar kasbiy odob-axloqining umumiy prinsiplari va xizmatdagi xulq-atvorining asosiy qoidalari yig‘indisidan iborat.

2. Odob-axloq qoidalari Institut tomonidan sodir etilishi mumkin bo‘lgan huquqbuzarliklarning oldini olishga, ular sodir etilishining sabab va shart-sharoitlarini bartaraf etishga, ularni yuksak huquqiy ongi, O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, qonunlari va boshqa normativ-huquqiy hujjatlariga, fuqarolarning huquq va erkinliklariga qat‘iy rioya qilish ruhida tarbiyalashga yo‘naltirilgan.

3. Institut xodimlari hamda ishga kirayotgan har bir shaxs ushbu odob-axloq qoidalari bilan imzo qo‘ydirilgan holda tanishtiriladilar.

4. Institut xodimlari qonun hujjatlari va odob-axloq qoidalari talablariga rioya etishlari shart. Odob-axloq qoidalariga rioya etish xodimlarning kasbiy faoliyatini va xizmatdagi xulq-atvorini baholash mezonlaridan biri hisoblanadi.

II. Institut xodimlarining xizmat xulq-atvorining asosiy prinsiplari va qoidalari

5. Institut xodimlari o‘z kasbiy faoliyatini quyidagi prinsiplar asosida amalga oshirishlari kerak:

- qonuniylik;
- fuqarolar huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarining ustuvorligi;
- vatanparvarlik va xizmat burchiga fidoiylik;

- davlat va jamiyat manfaatlariga sodiqlik;
- adolatlilik, halollik va xolislik;
- manfaatlar to'qnashuviga yo'l qo'ymaslik.

6. Institut xodimlari quyidagilarga majbur:

- a) xizmat vazifalarini bajarishda davlat prinsiplari va talablariga qat'iy rioya etish;
- b) o'z xizmat vazifalarini vijdonan, yuksak kasbiy darajada bajarish;
- v) yuqori davlat organlari va mansabdor shaxslarining o'z vakolatlari doirasida qabul qilgan (bergan) qarorlarini (topshiriqlarini) o'z vaqtida va sifatli bajarish;
- g) o'z faoliyatini qonun hujjatlarida va ichki hujjatlarda belgilangan lavozim vakolatlari doirasida amalga oshirish;
- d) o'z xizmat vazifalarini bajarishda biror-bir shaxslar, guruhlar yoki tashkilotlarga yon bosmaslik va ustunlik bermaslik, ularning ta'siridan mustaqil bo'lish, fuqarolarning huquqlari, majburiyatlari va qonuniy manfaatlarini hisobga olish, kamsitish holatlariga yo'l qo'ymaslik;
- e) o'z xizmat vazifalarini bajarishiga to'sqinlik qiluvchi biror-bir shaxsiy, mulkiy va boshqa manfaatlarning ta'siri bilan bog'liq bo'lgan xatti-harakatlarga barham berish;
- f) normativ-huquqiy hujjat va idoraviy hujjatlarda belgilangan cheklashlar va ta'qiqlarga rioya qilish, o'z xizmat vazifalarini og'ishmay bajarish;
- j) o'z xizmat faoliyatiga biror-bir ta'sir ko'rsatish imkoniyatiga barham berish;
- z) xizmat kompyuterida ish faoliyatiga taalluqli bo'lmagan ma'lumotlar (diniy ekstremistik va terroristik guruh faoliyatiga oid varaqalar, da'vatlar va h.k.) tayyorlamaslik va saqlamaslik, turli o'yinlar o'ynamaslik;
- i) ishda yuqori professional bo'lishga bor kuchini sarflash, qo'yilgan vazifalarni hal etishda qulay va tejamkor usullarni qo'llash, o'ziga birlashtirilgan davlat mulkiga ehtiyotkorlik bilan munosabatda bo'lish, undan maqsadga muvofiq va samarali foydalanish;
- y) jismoniy va yuridik shaxslarning har qanday shakldagi (yozma, og'zaki, elektron) va turdagi (ariza, shikoyat va taklif) murojaatlarini ko'rib chiqishda byurokratizm va sansalorlikka yo'l qo'ymaslik, belgilangan muddatlarda ular bo'yicha zarur choralarini ko'rish;
- k) O'zbekiston Respublikasi va boshqa davlatlar xalqlarining urf-odatlarini va an'alarini hurmat qilish, turli etnik, ijtimoiy guruhlar va konfessiyalarning madaniy hamda boshqa xususiyatlarini hisobga olish, ijtimoiy barqarorlikka, millatlararo va konfessiyalararo totuvlikka ko'maklashish;
- l) o'zlarining xizmat vazifalarini vijdonan bajarishda shubha paydo qilishi mumkin bo'lgan xulq-atvordan o'zini tiyish, shuningdek o'z obro'siga yoki institutning nufuziga zarar yetkazishga qodir bo'lgan vaziyatlarga yo'l qo'ymaslik;

m) xizmat mavqeidan institut, davlat organlari, boshqa tashkilotlar, ularning mansabdor shaxslari, shuningdek fuqarolar faoliyatiga noqonuniy ta'sir ko'rsatish uchun foydalanmaslik;

n) Institut va uning quyi tizimida xabarlarni va xizmat axborotlarini taqdim qilishning belgilangan qoidalariga rioya etish.

o) davlat xaridlarini amalga oshirishda korrupsiyaga yo'l qo'ymaslik.

7. Siyosiy, iqtisodiy jihatdan maqsadga muvofiqlik, shuningdek shaxsiy vajlar va boshqa sub'ektiv sabablar Institut va uning quyi tizimi xodimlarining qonun hujjatlari talablarini va odob-axloq qoidalarini buzishi uchun asos bo'la olmaydi.

8. Agar qonun hujjatlarida boshqacha tartib nazarda tutilmagan bo'lsa, Institut xodimlariga o'z xizmat vazifalarini bajarishi munosabati bilan biror-bir moddiy boyliklarni olish yoxud jismoniy yoki yuridik shaxslardan boshqacha naf ko'rish taqiqlanadi.

9. Institut xodimlari korrupsiya holatlariga qarshi kurashishi va ularning profilaktikasiga faol ko'maklashishi shart. Institut xodimlari o'z rahbarini yoxud huquqni muhofaza qilish organlarni ularni huquqbuzarliklar sodir etishga og'dirish maqsadida biror-bir shaxslarning qilgan murojaatlarining barcha holatlari to'g'risida, shuningdek boshqa xodimlar tomonidan sodir etilgan huquqbuzarliklarning o'zlariga ma'lum bo'lgan har qanday holatlari haqida xabardor qilishi shart. Institut rahbariyati o'ziga buysunuvchi xodimlar tomonidan qonun hujjatlarining buzilishi faktlari to'g'risida murojaat qilganligi munosabati bilan yoxud bildirilgan fikr va murojaatdagi tanqidi uchun, xuddi shuningdek boshqacha shaklda tanqid qilganligi uchun ishdan bo'shatilishiga yoki boshqacha shaklda ta'qib qilinishiga yo'l qo'ymasligini ta'minlashi kerak.

10. Institut xodimlari kasbiy faoliyati davomida o'zlariga ma'lum bo'lgan axborotning saqlanishini va maxfiylikni ta'minlash yuzasidan barcha choralarni ko'rishlari shart, ularning oshkor etilganligi uchun ular qonun hujjatlarida belgilangan tartibda javob beradilar.

11. Institut rahbariyati o'ziga bo'ysunuvchi xodimlarga nisbatan yuqori professionalizm, soflik va adolatda o'rnatilgan bo'lishi, tarkibiy tarmoqlarida ma'naviy-psixologik muhit shakllanishiga ko'maklashishi lozim, ularga bo'ysunuvchi xodimlardan ularning xizmat vazifalari doirasidan chiqib ketadigan topshiriqlarni bajarishini talab qilmasligi, shuningdek qonunga xilof xatti-harakatlarni sodir etishga undamasligi kerak.

Institut rahbariyati kadrlarni qarindoshlik, hamshaharlik yoki shaxsiy sadoqat belgilari bo'yicha tanlash va joy-joyiga qo'yish holatlariga yo'l qo'ymasligi kerak. U guruhbozlik, mahalliychilik, favoritizm ko'rinishlarining, shuningdek o'z xizmat vazifalarini bajarish jarayonida boshqa salbiy omillarning qat'iy ravishda oldini olishi lozim.

Institut rahbariyati:

- manfaatlar to'qnashuvining oldini olish va ularni tartibga solish yuzasidan o'z vaqtida chora-tadbirlar ko'rishi;

- korrupsiyaning oldini olish choralari ko'rish;
- xodimlarni samarali boshqarishi
- o'ziga ishonib topshirilgan mulkka va moliyaviy mablag'larga ehtiyotkorlik va tejamkorlik

bilan munosabatda bo'lishi shart.

Institut rahbariyati o'ziga bo'ysunuvchi, xizmatdagi xulq-atvor prinsiplari va qoidalarini buzayotgan xodimlarning xatti-harakatlariga (harakatsizligiga) yo'l qo'yilmasligi choralari ko'rmaganligi uchun javob beradi.

12. Institut xodimlar o'zlarining xulq-atvori bilan jamoada va boshqa davlat xizmatchilari bilan o'zaro ishchanlik va amaliy hamkorlik qaror topishiga da'vat etilgan.

Institut xodimlari xushmuomalali, iltifotli, odobli, e'tiborli, tashabbuskor, o'zgarishlarga tezlikda va oqilona moslasha olishi, bir-birini o'zaro qo'llab-quvvatlashi, ish joyida xayrixohlik muhitini yaratishi, shaxsiy va kasbiy munosabatlarni farqlashi, fuqarolar va hamkasblari bilan munosabatda sabr-toqatli bo'lishi, ularni hurmat qilishi shart. Ular o'ziga bo'ysunuvchilarga va fuqarolarga nisbatan qo'pollik qilmasligi, odamlarning sha'ni va qadr-qimmatini kamsitmasligi, ularga asossiz psixologik va jismoniy ta'sir ko'rsatish holatlariga yo'l qo'yilmasligi kerak. Institut xodimlari xizmat vazifalarini bajarish chog'ida ish sharoitlari va xizmat tadbirlarining shakliga bog'liq holda tashqi ko'rinishi va kiyinish madaniyatiga rioya qilishi, fuqarolarning inspeksiyaga nisbatan hurmat bilan munosabatda bo'lishiga yordam berishi, umumiy qabul qilingan ish uslubiga muvofiq bo'lishi, shuningdek, vazminligi, rasmiyliligi va tartibiligi bilan boshqalardan ajralib turishi kerak.

Xodimlardan ish vaqtida korporativ (ishchanlik) kiyinish uslubiga ko'ra, erkin harakatlanish uchun qulay va kasbga mos holda kiyinish talab etiladi.

Xodimlar kiyinishda quyidagilarga rioya etishi lozim: kiyimlarning o'ta tor yoki o'ta keng bichimda bo'lmasligi;

kiyimlarning toza va dazmollangan bo'lishi; xodimning turli din va konfessiyalar hamda turli submadaniyatlarga mansubligini aks ettiruvchi kiyimlarda bo'lmasligi;

umume'tirof etilgan milliy-an'anaviy shakllarga va ma'naviyahloqiy tarbiyaga zid kelmaydigan kiyimlarda bo'lishi, sport kiyimi (poyabzali)da bo'lmasligi;

erkaklar mavsumga qarab - klassik uslubdagi shim, kostyum-shim (imkon qadar qora, to'q ko'k rangdagi), ko'ylak (oq, havorang va shu kabi), bo'yinbog', poyabzal (qora rangda bo'lishi tavsiya etiladi) kiyishi;

ayollar mavsumga qarab - klassik uslubdagi yubka, kostyum-yubka (imkon qadar qora, to'q ko'k rangdagi), havo haroratiga qarab klassik uslubdagi shim (imkon qadar qora, to'q ko'k rangdagi), tanani shaffof ko'rsatib turmaydigan kofta (oq, havorang va shu kabi), ko'ylak, poyabzal (qora rangda bo'lishi tavsiya etiladi) kiyishi.

Shuningdek, xodimlarning tashqi ko‘rinishi bo‘yicha quyidagi talablar belgilanadi:
tanasining ochiq qismiga tatuировka tushirilmagan yoki pirsing qilinmagan bo‘lishi, soqoli olingan, sochi tartibga keltirilgan va yorqin (g‘ayrioddiy) ranglarga bo‘yalmagan bo‘lishi;
quloq va barmoqlardan tashqari tananing turli qismlariga zirak yoki metall buyumlar taqib yurmaslik;
ayollar yuzini ko‘zga tashlanadigan darajada makiyaj qilmagan, taqinchoqlari oddiy bo‘lishi lozim.

13. Institut xodimlari xizmatdan tashqari vaqtda umumiy qabul qilingan odob-axloq normalariga rioya etishlari, g‘ayriijtimoiy xatti-harakatlarga yo‘l qo‘ymasligi kerak.

III. Manfaatlar to‘qnashuvi

14. Institut xodimlari o‘z xizmat vazifalarini bajarishda manfaatlar to‘qnashuviga sabab bo‘ladigan shaxsiy manfaatdorlik holatlariga yo‘l qo‘ymasliklari kerak.

Manfaatlar to‘qnashuvi Institut xodimlarining shaxsiy manfaatlari ularning o‘z xizmat vazifalarini xolisona va beg‘araz bajarishiga ta‘sir ko‘rsatadigan yoki ta‘sir ko‘rsatishi mumkin bo‘lgan holatlarda paydo bo‘ladi.

Institut xodimlarining shaxsiy manfaatdorligi ularning shaxsan o‘zi yoki yaqin qarindoshlari, shuningdek ular yaqin yoki ishbilarmonlik munosabatlarida bo‘ladigan boshqa shaxslar uchun har qanday naf ko‘rish yoki afzalliklarga ega bo‘lishni o‘z ichiga oladi.

Manfaatlar to‘qnashuvi yuzaga kelgan taqdirda Institut xodimlari o‘z rahbarini darhol xabardor qilishi kerak.

Manfaatlar to‘qnashuvi mavjudligi to‘g‘risidagi ma‘lumotni olgan Institut rahbariyati uni tartibga keltirish bo‘yicha o‘z vaqtida choralar ko‘rishi shart.

15. Institut xodimlari o‘zlarining o‘z xizmat vazifalarini zarur darajada bajarishiga yoki ularga zarar yetkazishi mumkin bo‘lgan faoliyatni amalga oshirmasligi kerak.

Institut xodimlari har qanday holatda ham o‘z xizmat mavqeidan mumkin bo‘lmagan shaxsiy foyda olishi mumkin emas.

16. Institut xodimlari lavozimga tayinlanayotganda va xizmat vazifalarini bajarayotganda o‘zining xizmat vazifalarini zarur darajada bajarishiga ta‘sir ko‘rsatadigan yoki ta‘sir ko‘rsatishi mumkin bo‘lgan shaxsiy manfaatdorligining mavjudligi yoki mavjud bo‘lishi imkoniyati to‘g‘risida ma‘lum qilishi shart.

IV. Odob-axloq qoidalarini buzganlik uchun javobgarlik

17. Institut xodimlari tomonidan odob-axloq qoidalarining buzilishi uni qonun hujjatlarida belgilangan tartibda javobgarlikka tortish uchun asos bo‘lishi mumkin.

18. Institut xodimlari tomonidan odob-axloq qoidalariga rioya etilishi attestatsiyalar o'tkazishda, yuqori va boshqa lavozimlarga tayinlash uchun kadrlar zaxirasini shakllantirishda hisobga olinadi.

19. Ushbu odob-axloq qoidalari normalarining buzilishlari odobaxloq komissiyasi tomonidan ko'rib chiqiladi.

Odob-axloq qoidalarining buzilishi holatlarini odob-axloq komissiyasi tomonidan ko'rib chiqish natijalari bo'yicha intizomiy yoki boshqacha tarzda qoida buzilishlarining mavjudligi (mavjud emasligi) to'g'risida xulosa chiqariladi.

Odob-ahloq komissiyasi tomonidan Institut boshlig'iga xodim tomonidan odob-axloq qoidalari buzilganligi va uni javobgarlikka tortish to'g'risida taklif kiritiladi. Yo'l qo'yilgan qoida buzilishining xarakterini hisobga olgan holda, odob-axloq komissiyasi xodimga nisbatan odob-axloq qoidalarining buzilishiga yo'l qo'ymaslik to'g'risidagi ogohlantirish bilan cheklanishi mumkin.

Institut xodimlari o'zlari yo'l qo'ygan qoida buzilishi, qoida buzilishining ko'rib chiqilishi jarayoni haqida axborotni olish va o'zini himoya qilish uchun dalillarni taqdim etish, shuningdek amaldagi qonun hujjatlariga muvofiq belgilangan tartibda shikoyat qilish huquqiga ega.

V. Yakuniy qoidalar

20. Odob-axloq qoidalarida ko'rsatilmagan holatlar yuzasidan vujudga keladigan muammoli vaziyatlar va masalalar amaldagi qonun hujjatlariga muvofiq hal qilinadi.

21. Odob-axloq qoidalariga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish uni yangi tahririni tasdiqlash yo'li bilan amalga oshiriladi.